

Zofie Vokálková

ŽOFIE VOKÁLKOVÁ a MARTIN FILA

■ Ivana Bažantová

Třetí večer pražskojarních nokturen se uskutečnil v Anežském klášteře 30. 5. a dal nám nahlédnout do interpretační dílny flétnistky **Žofie Vokálkové**, již byl partnerem u klavíru **Martin Fila**. Program byl sestaven ze skladeb francouzských a švýcarských frankofonních skladatelů konce 19. a převážně první poloviny 20. století, a představil tedy jak souvztažnost, tak rozdílnost uchopení flétnového projevu v rámci kontinuálního stylu francouzského pojetí flétnové hry. Ovšem součástí koncertu byl ještě další tichý, ale smysly obohacující „partner“, a to doprovodná světelná projekce. Nad pódium na stěnu ohraničenou torzy zapuštěných gotických sloupů se promítala jednak pětice oválů, připomínajících podlouhlé okvětní lístky, které kopírovaly rozcházející se žebrovi sousedních hlavic sloupů, jednak také na obě boční stěny po stranách pódia dopadala světla tří kruhů, zřejmě inspirovaných dalším architektonickým prvkem, a to okrouhlým oknem vpravo nad pódíem. A tak jednotlivě volené jemné barvy modré, zelenomodré, žluté, fialové a červené či jejich prolínání a kombinace doprovázely základní charakter skladeb a spolu s ním se i proměňovaly během interpretace.

Vitální flétnistka uvedla nejprve poněkud orientální tvář poslední skladby pro flétnu z tvorby *Saint-Saëns Odeperte, op. 162*, v níž hned v úvodu ukázala perlivé pasáže i širokodeschý expresivní výraz i místa zcela ztišená. Ženský výraz jí konvenoval ve skladbě *Danse rituelle* švýcarské skladatelky žijící povětšinou v Paříži *Marguerite Roesgen-Champion*. Impresionisticky barevná skladba, avšak i přesto charakterizující určitou zemitost tance, vyzněla v podání obou interpretů jako jakási předehra k dalšímu dílku *Alberta Roussela Joueurs de flûte, op. 27*. To jsou čtyři krátké portréty mytických nebo bájných flétnistů, které byly věnovány konkrétním interpretům Rousselova okruhu. V první části s názvem *Pan* vystihl interpreti sarkastické až jízlivé momenty, jako by šlehal z partitury plamínky, které se po klidné části rozvířily do gejzíru pasáží, druhá část *Krishna* vyzněla v sytém výrazu, třetí část *Tytir* se vinula jako delší, dobře vy-

komponovaná i realizovaná gradace, poslední část *Monsieur de la Péjaudie* uzavřela celek jemně, nekonfliktně, kontemplativně. Mnohost výrazových odstínů na relativně krátkých plochách vyšla oběma interpretům skvěle a člověk si právě uvědomil, kolika řečmi umí flétna, ta štíhlá, v novější době lesklá kovová trubice promluvit i v rámci jednoho skladebného stylu. Ovšem pokud by ji nepodpořil klavír, její šance by byla možná poloviční, ale to se nestalo. Střed vystoupení zaujaly slavné sólové impresionistické skladby. Nejprve zazněla *Pavana za mrtvou infantku Maurice Ravela*. Zastřeně ponurou náladu vystihl Fila velmi zdárně, snad jen místa ve vyšších klavírních polohách, které mají v partituře zvláštní postavení, mohly mít jasnější, lesklejší zvuk, avšak jinak odstiňování jednotlivých harmonických a melodických vrstev, k jejichž kontrastu se přidal i kontrast světelných barev, posluchače jistě zaujalo a potěšilo. Poté se odpočinutá Vokálková vhroutila do interpretace skladby *Syrinx Clauda Debussyho*, která představovala ve své době zlomový pohled na flétnu jako sólový nástroj. Skladba umožňuje vskutku individuálně volný přístup k práci s rytmem, v tempu, v míře agogiky, nálady i barevnosti. Při provedení možná nebyla interpretka v ideální konstelaci, výrazově se dal možná vytvořit barvitější dojem, nicméně mnohý posluchač to vůbec nemusel pociťovat. Po těchto prověřených repertoárových stálících přinesl program i relativní novinku, a to z tvorby *Franka Martina*. Jedna ze dvou interpretovaných *Ballade* pro flétnu a klavír zazněla v české premiéře. Byla totiž objevena až v roce 2008 autorovou ženou a je to autentická úprava skladby původně jiného obsazení. V obou *Balladách* interpretka předvedla nově výrazové i technické možnosti – tajemně vyprávění, forzirované dlouze držené tóny, zajímavé souzvuky v souhře s klavírem, rychlý a vášnivý spád i prudkou změnu nálady a sólovou kadenci. Po této skladbě se mnozí posluchači domnívali, že právě dozněla závěrečná skladba programu, což bylo způsobeno zřejmě přehlédnutím v tisku na levé straně programu. A tak vlastně vyvrcholení večera ve skvělém podání a souhře obou interpretů pro některé vypadalo jako nadmíru velkolepý a neobvykle náročný přídavek. Zazněl *Chant de Linos* skladatele pro flétnisty téměř posvátného, a to *Andrého Joliveta*. Dílo představující zpěv za zeměřel, v němž se střídají zalozpěv, pláč a tanec, si vyžádal opět nové technické a výrazové způsoby. Vskutku krásné a vygradované nokturno.

V akustice sálu recenzentka zaznamenala zajímavý jev, kdy flétna vyzařovala výborně do publika, zatímco klavír byl slyšet jakoby odrazem zeshora. Byl to však ten lepší případ, než kdyby tomu bylo obráceně.

Zvláštní poklonu je třeba ještě dát Žofii Vokálkové, neboť koncert odvedla v již poněkud pokročilém pozeňnaném stavu, a to ještě při chystá zájezd do Ruské federace. Vskutku vitální žena. Výborný partner u klavíru. ■